

Protokoll fra rovviltnemndsmøte i region 8 den 27.3.2015

Sted: Fylkesbygget i Troms

Tid: 08.00–15. (7 timer møte og 3 timer forberedelse)

Til stede:

Rovviltnemnda	Andre
John Karlsen (leder)	Berit Gjerstad, Mattilsynet (småfe)
Fred Johnsen (nestleder)	Vibeke Elvenes, Mattilsynet (rein)
Margit Mathisen	Erlend Winje, Dyr i drift, Troms
Per Mathis Oskal	Ørjan Holm, Miljøvernforbundet
	Marit Gystøl, Miljødirektoratet
	Elle-Risten Wigelius, miljøvernavdelinga FMFI (Lync)
	Anne Guttormsen, landbruksavdelinga FMFI (Lync)
	Tore Johan Olsen, miljøvernavdelinga FMFI (Lync)
	Geir Østereng, miljøvernavdelinga FMFI (Lync)
	Jørgen Remmen, miljøvernavdelinga FMFI (Lync)
	Gøril Einarsen, miljøvernavdelinga FMTR
	Heidi-Marie Gabler, miljøvernavdelinga FMTR
	Andreas Røsæg, miljøvernavdelinga FMTR

Sakliste

9/15	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
10/15	Dialog mellom Miljødirektoratet og rovviltnemnda	s. 1
11/15	Orienteringssaker	s. 2
12/15	Referatsaker	s. 2
13/15	Evaluering av prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark	s. 2
14/15	Fordeling av FKT-midler	s. 5
15/15	Høring: Forslag til forskriftsendring for mer effektiv felling av jerv	s. 17
16/15	Kvoter for betinga skadefellingstillatelser på jerv, gaupe og ulv 2015/2016	s. 20
17/15	Anmodning om kvote for betinga skadefelling av bjørn 2015	s. 25
18/15	Orientering om status gaupebestand, kvotejakt- og skadefellinger gaupe	s. 26

9/15 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Sak 15/15 behandles til slutt, sak 18/15 behandles under orienteringssaker, ellers godkjent som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 27.3.2015

10/15 Dialog mellom Miljødirektoratet og rovviltnemnda

Til stede: John Karlsen, Fred Johnsen, Margit Mathisen, Per Mathis Oskal, Marit Gystøl, Heidi-Marie Gabler, Gøril Einarsen, Andreas Røsæg.

Miljødirektoratets presentasjon legges ved protokollen.

11/15 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms
- Kort orientering fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

12/15 Referatsaker

Innhold	Dato
Angående henvendelse om ekstraordinære uttak av jerv i Finnmark	5.3.2015
Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Evenes og Tjeldsund	11.3.2015
Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Stippanávži/Čearru – Karasjok kommune	26.2.2015
Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i tanadalen – Tana kommune	18.2.2015
Betingede fellingstillatelser på gaupe 2015	10.2.2015
Betingede fellingstillatelser på gaupe i 2015 – utvidelse av kvoten i region 8	19.3.2015
Bruk av FKT-midler til godtgjøring av administrative utgifter i kommunen i forbindelse med sk..	27.2.2015
Ekstraordinære uttak av jerv i deler av region 7 og 8	20.3.2015
Ekstraordinære uttak av jerv i deler av region 8 – ny virketid	20.3.2015
Fellingstillatelse på kongeørn i Iškoras – Karasjok kommune	20.2.2015
Finnmark bondelag – Uttak av jerv i Finnmark	22.1.2015
Forskrift om tilskudd til driftsomstillinger grunnet rovvilt	12.2.2015
Forslag til forskriftsendringer for mer effektiv felling av jerv og oppretting av inkurie i viltloven	20.2.2015
Fylkesmannen i Troms gir skadefellingstillatelse på gaupe i deler av Balsfjord, Målselv og Tro..	20.2.2015
Fylkesmannen i Troms gir skadefellingstillatelse på gaupe i deler av Kåfjord, Nordreisa og Kv..	9.3.2015
Fylkesmannen i Oppland – Iverksettelse av skadefelling jerv	23.1.2015
Informasjon om meldingssentralen for reinkadaver i Finnmark for 2015 – tlf. 958 13 908	18.12.2014
Melding om vedtak i Tana kommune – ekstraordinære uttak av jerv	17.2.2015
NINA Minirapport 536 – Kongeørnas predasjonsadferd på beitedyr og mulige forebyggende tilt..	jan. 2015
Troms sau og geit, resolusjon årsmøte 21.2.2015	24.2.2015
Videre oppfølging om tydelig soneforvaltning og høy beredskap	12.3.2015
Ønske om å innføre administrasjonstilskudd til kommuner som drifter interkommunale skadefe..	3.2.2015

13/15 Evaluering av prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark

Vedtak:

Prosjektet har kommet godt i gang etter en oppstartsfase. Det er fortsatt en rekke utfordringer som ikke er løst. I de områdene der det er store tap, er det behov for mer direkte oppfølging av næringsutøverne. Med bakgrunn i dette utvides prosjektet i to år – til utgangen av 2017. Prosjektkoordinatorene bør fortsatt være utplassert i kommunene, med en koordinator i østfylket og en i vestfylket. Prosjektet finansieres med FKT-midler, og skal søke økonomisk støtte fra Sametinget.

I løpet av 2016 må det gjennomføres en grundig evaluering av de igangsatte prosjektene og tiltakene som er gjennomført i løpet av prosjektperioden.

Innstilling til vedtak:

Prosjektet har kommet godt i gang etter en oppstartsfase. Det er fortsatt en rekke utfordringer som ikke er løst. I de områdene der det er store tap, er det behov for mer direkte oppfølging av næringsutøverne. Med bakgrunn i dette utvides prosjektet i to år – til utgangen av 2017. Prosjektkoordinatorene bør fortsatt være utplassert i kommunene, med en koordinator i østfylket og en i vestfylket. Prosjektet fullfinansieres med FKT-midler.

I løpet av 2016 må det gjennomføres en grundig evaluering av de igangsatte prosjektene og tiltakene som er gjennomført i løpet av prosjektperioden.

Bakgrunn

På rovviltnevndsmøtet i Alta 21. januar 2015 ble det gjort følgende vedtak i sak 5/15 om prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark:

Etter dialog med prosjektlederne evaluerer Fylkesmannen i Finnmark prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark, Evaluering og forslag til evt. videreføring legges frem for rovviltnevnda per e-post innen 13.3.2015. Rovviltnevnda fatter vedtak om dette på rovviltnevndsmøtet 27.3.2015.

Prosjektets mål

Overordnede mål:

- redusere skader fra rovvilt på beitedyr
- bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt

Prosjektet har fire delmål:

- Interkommunale skadefellingslag i hele fylket skal være ferdig etablert og i drift ved utgangen av 2014. Grunnleggende opplæring av personell i kommuner og skadefellingslag skal være gjennomført innen prosjektslutt (HMS, jaktledelse, administrative rutiner).
- Informere om stimuleringsstøtte til rovviltjakt i fylket. Bidra til økt evne til bestandsregulering gjennom alminnelig jakt ved å øke antall felte individer samt å øke den årlige stabiliteten i antall fellinger. Informere om stimulerings tiltak relatert til ordinær jakt ved eventuelle jaktkurs i regi av prosjektet og/eller andre foreninger og lag.
- Gjennomføre «Arena Rovvilt» i hele fylket, samt møte referansegruppens medlemmer en gang i året.
- Formidle mål og virkemidler i forvaltningsplanen for rovvilt i Finnmark til reinbeitedistrikter og sauenæring.

Disse målene har blitt konkretisert i aktivitetsplanene som har blitt vedtatt på styringsgruppemøtene.

Måloppnåelse

De overordnede målene for prosjektet er lite målbare. I løpet av de siste årene har antallet søknader om erstatning for sau tapt til fredet rovvilt gått ned. I 2014 var tapstallene for sau på nivå med årene 2003 og 2004. Hva årsaken til dette er vet man ikke, og det er vanskelig å si hvilken rolle prosjektet eventuelt har hatt for å bidra til denne nedgangen. Det er fortsatt en del områder der det er stort tap av sau til rovvilt. I disse områdene er det fortsatt behov for mer oppfølging.

Det er usikkert om man i dag har klart å fange opp de i reindriften som har størst utfordringer med rovvilt. Antallet søknader om erstatning for tap av rein til fredet rovvilt har holdt seg stabilt over år. Fylkesmannen ser et behov for mer distriktsvis oppfølging i reindriften.

Prosjektet gjennomfører en rekke tiltak som ledd i miljøvernavdelingens oppdrag fra Miljødirektoratet på rovviltområdet. Herunder å jobbe for å nå målsetningene for rovviltnevndas forvaltningsplan for store rovdyr. At målsetninger i rovviltforvaltningen nås kan ha betydning for måloppnåelsen for reindrift og sauehold, deriblant bærekraftig drift og økt kjøttproduksjon i beitenæringen.

Erfaringen er at prosjektet bidrar til å gjennomføre flere tiltak som virker konfliktdempende overfor næringen. Dette er tiltak som Fylkesmannen ellers ikke ville hatt kapasitet til å gjennomføre. Prosjektet tar en del oppgaver som gjør at pågangen på telefon- og møtehenvendelser hos Fylkesmannen minker. At prosjektet besvarer en del telefonhenvendelser er positivt. Dette kan likevel føre til at Fylkesmannen ikke er oppdatert på det som rører seg i næringen og jaktmiljøet, og ikke kjenner til konflikter som eventuelt oppstår. Det er viktig at de prosjektansatte viderefører slik informasjon til Fylkesmannen.

I referansegruppemøtet for prosjektet ga næringen uttrykk for at det også fremover er viktig å opprettholde dialog mellom næring og forvaltning, og det ble stilt spørsmål ved hva alternativet ville være dersom prosjektet ikke videreføres.

Arbeidet i prosjektet

For å nå målene i prosjektet er et kontaktnett i næring og fagmiljø viktig. De prosjektansatte har nå kommet inn i sine oppgaver og har skapt seg et nettverk. Dette er noe som tar tid. Når det er etablert kontaktpunkter er det lettere å gjennomføre aktiviteter og tiltak. At de prosjektansatte er utplassert i to kommuner er en fordel med tanke på nærhet til næringa. Denne organiseringen fungerer godt i Nesseby kommune, mens i Porsanger kommune har det vært en del utfordringer.

At prosjektet i dag ikke er fullfinansiert via FKT-midler fører til at de prosjektansatte må bruke tid på å søke om finansiering fra andre aktører, noe som gjør tilværelsen mindre forutsigbar for dem. Den tida de prosjektansatte bruker på å søke om restfinansiering hadde vært bedre anvendt på å gjennomføre de tiltakene de skal gjøre i henhold til aktivitetsplanen.

Næring og rovvilt-prosjektet har hatt en tett oppfølging fra Fylkesmannen for å sikre at målene for prosjektet nås. Oppfølging av styringsgruppemøter og referansegruppemøter gir merarbeid for Fylkesmannen. Det er likevel slik at de aktivitetene som blir gjennomført av prosjektet veier opp for dette ettersom Fylkesmannen ellers måtte ha gjennomført disse aktivitetene selv. Hyppigheten av telefonmøter og oppfølging av prosjektet har blitt redusert siden prosjektet startet opp. Personressursene hos Fylkesmannen er begrensede, ved en eventuell videreføring av prosjektet er det derfor viktig at de oppdragene prosjektet får kan gjennomføres selvstendig uten at aktivitetene krever mye oppfølging fra Fylkesmannen.

Veien videre

Per i dag er mange av de grunnleggende aktivitetene i prosjektet blitt gjennomført og Fylkesmannen ser behovet for å spisse aktiviteter og fokus.

Det er store utfordringer med å få registrert familiegrupper av gaupe, ynglinger av jerv, samt innsamling av DNA fra bjørn. På dette området kan prosjektet holde kontakt med SNO og næringen, og initiere til bestandsregistrering der prosjektet og næringen deltar i samarbeid med SNO. Dette er et tiltak som vil ha konfliktdependende effekt.

Fremover bør prosjektet fokusere mer på rovviltjakt og jobbe for at næringen involverer seg mer. Det bør lages spesiell informasjon til reindriften om jakt. Reindriften bør også tilbys intensivkurs for jegerprøve og jaktkurs.

Skadefellingslag som er oppe og går er viktig for et effektivt uttak av skadevoldende rovdyr. Prosjektet bør følge opp de kommunene som har kommunale/interkommunale skadefellingslag. Erfaringene viser at virkemidlene for å få på plass interkommunale skadefellingslag ikke er tilstede og det ligger ikke til prosjektet å få de på plass. Om virkemidlene kommer på plass bør man ta opp arbeidet med etablering. Kursing av kommunale jaktlag bør allikevel prioriteres og bør være et satsingsområde for prosjektet.

For å bedre samarbeidet med kommunene bør den kommunale landbruksforvaltningen involveres mer i prosjektet. Dette kan gjøres ved at kommunene holdes orientert om det som skjer i prosjektet og at de inviteres på møter og arrangementer i regi av prosjektet. Kommunene er førstelinjetjeneste for jordbruket og kan i så måte være en ressurs for prosjektet for å komme i kontakt med nye sauebønder og andre som kan trenge ekstra oppfølging i rovviltspørsmål.

I regi av Næring og rovvilt-prosjektet har det blitt testet ut e-bjeller på rein i en rekke områder. Erfaringene med bruk av e-bjeller på rein er gode hittil, og det er et positivt konfliktdependende FOU-tiltak. E-bjelleprosjektet går ut i 2016 og krever en grundig evaluering. Det er naturlig at Næring og rovvilt-prosjektet står for denne evalueringen.

Konklusjon

Prosjektet har kommet godt i gang etter en oppstartsfase. Det er fortsatt en rekke utfordringer som ikke er løst. I de områdene der det er store tap er det behov for mer direkte oppfølging av næringsutøverne. Med

bakgrunn i dette anbefaler Fylkesmannen i Finnmark at prosjektet utvides i to år – til utgangen av 2017. Prosjektet bør fortsatt være utplassert i kommunene, med en koordinator i østfylket og en i vestfylket. Det vil være en fordel å fullfinansiere prosjektet med FKT-midler.

I løpet av 2016 må det gjennomføres en grundig evaluering av de igangsatte prosjektene og tiltakene som er gjennomført i løpet av prosjektperioden.

14/15 Fordeling av FKT-midler

Vedtak:

Nemnda forutsetter at de signaler som den har gitt hensynstas, og at nemda i løpet av høsten 2015 får en orientering om situasjonen, slik at omprioriteringer kan foretas. Ellers vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 foretar en fordeling av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mellom fylkesmennene basert på fordelingsnøkkel vedtatt i rovviltnemnda mars 2011, i henhold til planleggingsrammer i brev fra Miljødirektoratet i mars 2015 samt retningslinjer i forvaltningsplan for rovvilt i region 8 datert 10.10.2013

Antall ynglinger av jerv, antall familiegrupper av gaupe, antall bjørn og antall beitedyr beskriver behovet for forebyggende og konfliktdempende tiltak i hvert fylke. Hver parameter er tildelt lik vekt.

Region 8 har fått 1,5 millioner til spesielle driftsutgifter, kap. 1420.21. Denne posten skal fordeles likt til fylkene med 750 000,- til Fylkesmannen i Finnmark, og 750 000,- til Fylkesmannen i Troms. Fylkesmannen i Troms er sekretariat for nemnda og tildeles 1 million til drift av nemda, kap 1420.21.

Fylkesmannen i Finnmark blir tildelt kr 6 996 000,- av kap. 1420.73 og 750 000 av kap. 1720.21. Fylkesmannen i Troms blir tildelt kr 6 204 000,- av kap. 1420.73 og 1 750 000 av

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn for sekretariatets saksfremlegg:

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold av 1.7.2009
- Lov av 29.5.1981 om viltet (viltloven)
- Forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013

Saksfremstilling

Bakgrunn

Vi viser brev fra Miljødirektoratet om økonomiske planleggingsrammer for rovviltnemndene mottatt i mars 2015. Den enkelte rovviltnemnd skal med utgangspunkt i planleggingsrammen gitt av Miljødirektoratet fordele midler til ulike tiltakstyper, og i region 8 fordele mellom Fylkesmannen i Finnmark og Fylkesmannen i Troms.

Tildeling, budsjett og kostnad 2014

I 2014 ble region 8 tildelt 14 millioner til forebyggende og konfliktdempende tiltak, 1,5 millioner til tjenestekjøp (kap. 1420.21) og 1 million til drift av nemnda. Rovviltnemnda i region 8 vedtok på møte den

21. mars å fordele 15,5 millioner mellom fylkesmennene. Totalt 8 380 000 kroner ble fordelt til Fylkesmannen i Finnmark, der 7 630 000 ble tatt av kap. 1420.73 og 750 000 million av kap. 1420.21. Troms fikk fordelt totalt 8 120 000, der 6 370 000 ble tatt av kap. 1420.73 og 1 750 000 av kap. 1420.21. Fylkesmennene rapporterte hver for seg til Miljødirektoratet innen februar 2015. Her er rapporteringen fra fylkesmennene:

Rapportering til nemnda – bruk av FKT-midler i Finnmark 2014

Vi viser til direktoratets supplerende tildelingsbrev 2014 datert 24.6.2014. Fylkesmannen i Finnmark ble tildelt

- 7 630 000 kroner til forebyggende og konfliktdempende tiltak innen rovviltforvaltningen (FKT), kapittel 1420 post 73 prosjekt 14A14001.
- 500 000 kroner til samisk kompetanse hos Fylkesmannen, kapittel 1420 post 21.
- 750 000 til FKT tiltak tjenestekjøp og FOU, kapittel 1420 post 21.

Midler til samisk kompetanse i rovviltforvaltningen bidrar til en mer effektiv behandling av søknader om erstatning av rein og sau samt søknader om FKT-midler. Stillingen gjør at vi kan ha tettere dialog med næringen.

Vi viser til tidligere oversendt rapportskjema i excelformat hvor alle utbetalinger av FKT-midler (1420.73) fremgår fordelt på de ulike tiltakene i 2014. Vi viser også til vedlegg i dette brevet som oppsummerer forbruk på type tiltak.

En rekke tiltakshavere kunne ikke forevise tilstrekkelig dokumentasjon til at vi kunne utbetale hele beløpet. En del rapporterte ikke og de fikk derfor ikke utbetalt tilskudd. I noen enkelttilfeller ble det bedt om ettersendelse av bilag til rapport, da vi kjente til at tiltaket hadde blitt gjennomført og søker oppga at de hadde bilag på utgiftene. For 2015 vil mangelfulle rapporter og manglende bilag medføre avkortning eller avslag på utbetalinger av tilskudd.

Elektronisk søknadsportal

Søknadsportalen er oppdatert på utbetalt beløp for hvert tiltak som ble omsøkt via denne.

I tillegg til tiltak rapportert i portalen satte Fylkesmannen i gang flere prosjekter på eget initiativ og etter behov i fylket. I 2014 ble det investert i en del e-bjeller for fremtidige tapsundersøkelser i fylket. Disse er tiltenkt reindriften for å se om e-bjeller kan bidra til å holde bedre oversikt over reinflokken i områder som er spesielt utsatt for angrep av rovvilt. Disse prioriteres til noen distrikter for utprøving, primært i forvaltningsområder for rovdyr. E-bjellene administreres av Næring og rovviltprosjektet.

Tiltak som omfatter innkjøp av e-bjeller ligger ikke i elektronisk søknadsportal, men fremgår av tidligere oversendt oversikt fra januar 2014. I tillegg til dette har Fylkesmannen tildelt ca. 400 radiobjeller til sauebønder, tidligere har vi utlånt disse. Disse ble ikke belastet budsjett i 2014.

I Finnmark som er såpass stort i areal, og som har så mange beitedyr, må en rekke tiltak initieres av forvaltningen for at tiltak skal komme i gang, derfor vil ikke alle tiltak i elektronisk søknadsportal.

Generelle kommentarer til anvendelsen av midlene

I 2014 var det behov for færre skadefellingsoppdrag med avlønning, enn hva vi hadde planlagt for. Kun to kommunale skadefellingslag var operative i 2014. Uten større dekning av etablerte fellingslag i fylket er det begrenset hva Fylkesmannen kan ta av initiativ i tilfeller det ut fra en regional vurdering er behov for felling av rovvilt, dette er tilfeller hvor det ikke tas lokale initiativ. I skadefellingssesongen for jerv og gaupe på vinteren har reindriften rein på innlandet, og har lite tid og muligheter til å ha fokus på kalvingsområdene nær kysten, dette selv om det er etablerte bestander av jerv og gaupe i kalvingsområdene. Uten etablerte

kommunale skadefellingslag som dekker disse områdene blir det ikke tatt initiativ fra næringens side da skadefellingsforsøk krever tid og ressurser. Kommunene er små med lite ressurser og kvier seg for å danne kommunale skadefellingslag. Fylkesmannen har heller ikke virkemidler til å bidra til at skadepotensialet i slike områder reduseres. Med en lite effektiv lisensjakt og få skadefellingslag som utgangspunkt på regionalt nivå, blir Miljødirektoratets prioritering av områder for hvor det gjøres ekstraordinære uttak av jerv i fylket spesielt viktige, og har stor betydning for næringen og oppfyllelsen av bestandsmålene.

Av budsjettet ramme på 1 000 000 ble 214 956 kr benyttet. Per desember 2014 hadde ikke alle kommuner eller lokale skadefellingslag rapportert på utgifter for fellingsforsøkene. Disse vil da bli belastet budsjett for 2015.

Liste på gitte fellingsstillatelser/avslag gitt før sommeren 2014

Reinbeitedistrikt 14A, avslag på skadefellingssøknad gauper
Reinbeitedistrikt 14A, skadefellings tillatelse på to jerv
Reinbeitedistrikt 36, Skadefellingstillatelse på en jerv - i Kautokeino kommune – lokalt lag
Reinbeitedistrikt 35A, skadefellingstillatelse på en jerv
Reinbeitedistrikt 16, Lahtin siida, avslag skadefellingssøknad kongeørn
Reinbeitedistrikt 21, avslag skadefellingssøknad kongeørn
Reinbeitedistrikt 5 a/c, avslag skadefellingssøknad kongeørn
Reinbeitedistrikt 6, skadefellingstillatelse en jerv – lokalt lag
Brennelv beitelag i Porsanger kommune – skadefellingstillatelse 2 jerv – kommunalt lag
Reinbeitedistrikt 9 – skadefellingstillatelse en jerv – lokalt lag
Reinbeitedistrikt 1 – skadefellingstillatelse en bjørn – lokalt lag
Klubbvik beitelag i Nesseby kommune – skadefellingstillatelse 1 gaupe – lokalt lag

Skadefellingstillatelser gitt etter sommeren 2014

Klubbvik beitelag i Nesseby kommune – skadefellingstillatelse 1 gaupe – kommunalt lag
Reinbeitedistrikt 1 – skadefellingstillatelse ulv – lokalt lag

De fleste fellingsoppdrag ble utført av lokale lag, som ofte har en noe begrenset kompetanse.

I 2014 var det ingen aktivitet av bjørn eller ulv i beiteområder for sau. Det har vært få akutte hendelser i løpet av sommersesongen.

Kommentarer til de ulike typene tiltak

Rein – rovvilt

Totalt var det 37 søknader om planlagte tiltak og akutte tiltak fra reindriften i Finnmark. De som fikk tilsagn fikk tilskudd til foring av tamrein, flytting av tamrein til mindre rovviltutsatte områder, disse tiltakene gjerne i kombinasjon med utvidet tilsyn.

En del av midlene som er avsatt til reindriften går til akutte tiltak fra april til juni hvor tiltaket er foring for å samle flokken i perioder med store tap, dette i kombinasjon med ekstra tilsyn. Noen av de akutte søknadene var gitt under kalvingsperioden.

Næring og rovviltprosjektet er etablert med en stilling i Øst-Finnmark og en i Vest-Finnmark. Året 2014 var år to i det treårige prosjektet. Stillingene er lokalisert hos Nesseby kommune og Porsanger kommune.

Prosjektet styres av rovviltnemnda og Fylkesmannens miljøvernavdeling, landbruksavdeling og reindriftsavdeling. Innspill fra næringen kommer via årlige referansegruppemøter. Rovviltnemnda i region 8 har vedtatt å støtte prosjektet med 1 million årlig fra forebyggende tiltaksmidler i perioden 2013-2015, og det søkes finansiering fra andre tilskuddsordninger for full finansiering av prosjektstillingene. Mer informasjon om prosjektet og aktiviteter fins på www.nrfi.no.

Husdyr – rovvilt

Fylkesmannen ga i 2014 tilsagn om tidlig nedsanking til de besetninger som ligger i forvaltningsområdet A – for gaupe, eller besetninger som er berørt av jerv eller grenser til A-området for jerv eller bjørn. Det ble gjort noen unntak, dette gjaldt langt ute i B-områdene hvor vi visste at jerv ville bli en utfordring på sommeren. Vår erfaring er at bønder som har fast eller sporadisk forekomst av jerv i beiteområdet og sanker tidlig i tilskuddsperioden har relativt lave tapsprosjenter på utmarksbeite.

I Neiden beitelag (område med historisk kroniske tap til bjørn) ble det gitt midler til beredskapsareal og beredskapsgrjerde, midler til forsinket beiteslipp og tidlig nedsanking. En bruker holdt dyra på innmark hele sesongen uten tap. Radiobjeller ble også benyttet i Neiden som redskap for å varsle tap av voksne dyr til bjørn.

I Klubbvik beitelag ble det innvilget akutte midler til kortvarig intensiv tilsyn i kombinasjon med kadaversøk med hund. I dette området ble det dokumentert flere sau drept av gaupe i en kort periode. Noen av de kadavrene ble funnet ved hjelp av godkjent kadaverhund. I de mest tapsbelastede beiteområder for sau, med mobildekning, ble det utlånt radiobjeller. Det ble også utlånt e-bjeller i noen få besetninger. Dette resulterte i bedre oversikt over taps situasjonen i beiteområdet, noe høyere dokumentasjonsgrad, rask og målrettet utrykning ved bjellealarm og noe lavere konfliktnivå.

Andre større tiltak innen sauedriften inkluderer først og fremst flytting til øybeite i Vest-Finnmark (Seiland) og i et tilfelle e-bjeller utlånt til tapsundersøkelse. Erfaringene med flytting til øy er god med betydelig lavere tap enn på fastlandet, men gir en del utgifter til transport fra gård til beiteland med båt. Det ble gitt tilskudd til å dekke dette.

Fylkesmannen tildeler i noen tilfeller midler til akutte forebyggende tiltak til saueiere og beitelag. Midlene går i hovedsak til å intensivere og utvide tilsynet i en kortere periode ved høye tap til rovvilt, ofte med kadaversøk.

Konfliktdempende tiltak

For å forebygge at bjørn tiltrekkes bebyggelse og oppleves som problembjørn, finansierer Fylkesmannen hyppigere søppeltømming i Pasvik om sommeren. Det gis også støtte til bønder for levering av døde husdyr på avfallsmottaket i Kirkenes (6 stk.).

Midler ble bevilget i 2014 til ”Leve med Rovdyr” prosjekt som besøkte flere skoler og informerte om de store rovdyrene. Det har vært gjennomført *agenda rovvilt og sau* i flere deler av fylket. Dette er møter mellom forvaltning og sauenæring. Næring og rovvilt prosjektet i Finnmark har bidratt med dette. Prosjektet har også gjennomført sporingsaksjon med næring og SNO for å registrere gaupe. Andre tiltak som prosjektet har gjennomført er kurs i kadaversøk med hund (4 godkjente kadaverhunder/fører), opplæring av bjørnhundekvipasjer i Finnmark og jakttiltak rettet mot jervejegere.

Andre konfliktdempende tiltak som har vært gjennomført av Fylkesmannen er dialogmøter oppimot kommuner, reinbeitedistrikter, forskning og andre berørt parter som ønsker å finne fram til tiltak som kan dempe konflikt mellom mennesker – rovdyr - næring. Reiseavstandene i fylket og bemanningen tilsier at vi kun kan ha dialog med noen utvalgte distrikter hvert år.

Andre tiltak

FKT-midler ble benyttet til annonsering om tilskuddsordningen i fylkets aviser samt annonsering av rovviltjaktkvoter.

Jaktrelaterte tiltak

I 2014 ble det bevilget til midler til flere jaktkurs i regi av NJFF Finnmark med fokus på å holde kurs og temakvelder om rovviltjakt i fylket. Bare et konkret tiltak ble gjennomført. Det var kurs i gaupejakt med veiledning.

Også andre tiltak som skal stimulere til mer effektiv jakt og felling av rovvilt har fått støtte, blant annet bygging av flyttbare jervejaktbuer (3 tilsagn, 1 gjennomført og rapportert) og flere sms-viltkamera til utplassering på jerveåter. Etter at sms-kamera kom på markedet har de mest effektive jervejegerne etablert flere jerveåter med to kamera per åteplass, dette for å sikre at aktivitet av jerv fanges opp, og man kan da oppsøke åteplassen for å jakte.

Sør-Varanger kommune har fått støtte til utstyr og kompetanseheving av interkommunalt skadefellingslag for Sør-Varanger, Nesseby og Tana kommuner. Det ble også gitt tilskudd til innkjøp av materiell/figurer til bjørneskytebane i Karasjok for å kunne øke kompetansen på bjørnejakt lokalt.

Fellingslag

I regi av Næring og Rovviltprosjektet jobbes det med å etablere flere interkommunale skadefellingslag. Om dette blir vellykket vil avhenge av om kommuner som påtar seg administrativt ansvar kan få tilskudd til dette merarbeidet da avlønning av fellingslag er knyttet til kommune. Mange kommuner vegrer seg for å danne egne fellingslag da de ser på dette som en ekstraoppgave, hvor de ikke får dekket kostnadene. Mange kommuner er små og har mange oppgaver med lite ressurser.

Fylkesmannen støttet et treningsprogram for hundeekvipasjer for springing av bjørn. Tre ekvipasjer fra Finnmark har etter avtale deltatt på trening i regi av SWDI. To ekvipasjer har ikke nådd målene, slik at det vil bli forsøkt å rekruttere to nye ekvipasjer i 2015. Tiltaket har gått som samarbeidsprosjekt mellom «Dyr i Drift» prosjektet og «Næring og rovviltprosjektet». Ekvipasjene kan benyttes om SNOs personell med tjenestehunder ikke er tilgjengelig, eller det oppstår behov for flere ekvipasjer til springing av bjørn samtidig i fellingsssammenheng. Tiltaket bidrar uansett til å øke kompetansen på trening av sporhunder i fylket.

Bestandsovervåking

Det ble utbetalt dusør for 3 (2 fra 2013) innmeldinger av binner i følge med unger (dokumentert av SNO i etterkant), 1 dusør for jerveyngling, 2 for nye hekkelokalitet for kongeørn og 4 dusører for innmelding av familiegrupper av gaupe i 2014. Det er innvilget midler til fem gavekort blant de som har levert inn bjørnemøkk til SNO.

Fylkesmannen bidrar til å samle inn DNA av bjørn fra elgjegere, via samarbeid med Finnmarkseiendommens elgveiestasjoner og SNO. Innlevering via elgveiestasjoner i Kautokeino og Karasjok har økt antall prøver de to siste år. Uten at innsamlerne får tilbakemelding på positiv eller negativ prøve via sms etter analyseresultat, har vi ikke tro på at innsamlingsordningen vil gi gode resultater på sikt.

Det har blitt bevilget midler til Bioforsk Svanhovd for forsøk av innsamling av bjørnehår fra høyspentlinjer til DNA analyse. Dette er for å kunne øke DNA innsamlingen til bjørneovervåking. Metoden gav mange prøver, men dårlige analyseresultater pga. nedbrutt DNA. Høsten 2014 ble det innvilget midler til NINA for et prosjekt i Lakselv våren 2015 som skal se på utfordringer med kongeørn i et kalvingsområde i Stabbursdalen. Fylkesmannen kjøpte inn 30 viltkamera som SNO-kontorene får disponere til overvåking av familiegrupper av gaupe og jerv i 2014.

Vår vurdering er at FKT-midlene bidrar til å dempe konflikter ved akutte tilfeller, og enkelte tiltak bidrar til å begrense tapsomfanget av sau og rein.

Tabell 1. Finnmark: Midler til forebyggende og konfliktdepende tiltak 2014, post 1420.73

Forebyggende tiltak rein		Tilsagn	Utbetalt
	Andre tiltak rein		
	Foring/Gjeting/utvidet tilsyn rein	890 000	830 000
	Kalving i gjerdet		
	Flytting til annet beite rein	90 000	90 000
	Bruk av tekniske tiltak rein		335 242
	Akutt rein	60 000	60 115
sum rein			1 315 357
Forebyggende tiltak sau			
	Tidlig nedsanking sau	634 385	473 192
	Bruk av tekniske tiltak sau		97 752
	Forsinket slipp sau	59 000	62 720
	Gjeting/utvidet tilsyn sau		
	Andre tiltak sau		35 000
	Flytting av sau til annet beite	100 000	110 000
	E-gjerder	15 620	15 620
	Beredskapsareal	202 000	202 000
	Gjeterhund/vokterhund		
	Beiting på inngjerdet areal		
	Akutt sau	50 000	50 000
Sum sau			1 046 284
Forebyggende tiltak felles			
	Kadaverhåndtering i Pasvik		11 565
	Søppelhåndtering i Pasvik	150 000	150 063
	Konfliktdepende tiltak utenom Pasvik		
	Jakttiltak(Annonsering av) jerve- og gaupejakt-kurs, båser	385460	267188
	Utgifter fellingslag og fellingsforsøk	75000	65783
	Bestandsregistreringer av rovvilt		10150
	Dusør for rovviltyngling/kongeørnhekking		100000
	FoU -prosjekter rovvilt	1725000	1725000
	Godtgjøring interkommunale fellingslag	155440	155440
	Informasjon, kompetanseheving, dialog		165937
	Lokale/kommunale prosjekter	1930200	1722724
Sum forebyggende tiltak felles			4 373 850
Total sum			6 735 491

Rapportering til nemnda - Bruk av FKT midler Troms 2014

Tabell 2. Troms: Midler til forebyggende og konfliktdepende tiltak 2014

Type tiltak	Tiltak	Ant. søk	Ant. innv.	Omsøkt	Budsjett	Benyttet	Gitt tilskudd til
Forebygg rein § 5 a og b)							
	Foring av kalv innenfor gjerde, tilsyn, flytting av rein m.m.	7	4	2 822 910	371 000	421 000	Tilskudd til foring av kalv i innhegning, tilsyn kalvingstid
	Akutt tiltak rein				100 000	45 000	Lainivuoma
Sum rein				2 822 910	471 000	466 000	
Forebygg sau § 5 a og b)							
	Planlagt utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nedsanking	3	3	679 920	240 000	195 233	Tre lag som også får tilskudd tidlig nedsanking. Manndalen, Skibotn, indre Kåfjord. Indre Kåfjord rapporterte ikke =avslag
	Tidlig nedsanking, hjemmebeite, beredskapsareal	6 (+ 3 lag)	2	569 250	200 000	144 672	To brukere som får midler til beredskapsområde. En bruker brukte ikke alt i 2014.
	Tidlig nedsanking hele Troms			700 000	700 000	431 786	Manndalen, Skibotn, én i Nordreisa, Indre Kåfjord
	Akutt tiltak sau				100 000	0	
	Akutt tidlig nedsanking				100 000	0	
Sum sau				1 949 170	1 340 000	771 691	
§ 5 c)	Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende						
	Diverse jaktprosjekter; rev, gaupe, bjørn, jerv, samling skyteteleknikk, oppsyn båser og buer, rovviltjakt med hund, prosjekt grunneiartillatelse mm.	16	11				Gaupejakkkurs, jervejakkkurs, bjørnehundekvipasjer, grunneiartillatelse, wirebjørn, HMS, samling skadefellingslag mm.
Sum andre tiltak				2930020	1 112 580	1 368 081	
§ 6	Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget						
	Organisering av radiobjeller, bruk av radiobjeller	2	1	197 700	137 700	129 790	Landbruk nord, org radiobjeller
	Forskning	3	2	909 200	349 200	349 950	Selenstatus i beitedyr og for i Dyrøy kommune, NINA kongeørn.
	Reindriftsseminar			150 000	150 000	150 000	gjennomført i 2015
	Bruk av kadaversøkekvispasjer for å avklare tapsforhold, kadaverhundprosjekt og norske kadaverhunder	5	5	1 038 220	605 720	322 224	Nordreisa og Gratangen fått midler. Norske kadaverhunder og kadaverhundprosjekt
	Innkjøp radiobjeller					300 000	Bruk av restmidler
Sum § 6				2 295 120	1 242 620	1 251 964	
Konfliktdepende							
§ 7	Dyr i drift			1 000 000	1 000 000	1 000 000	
	Beitebruk i utmark			250 000	250 000	250 000	
Sum konfliktdepende				1 250 000	1 250 000	1 250 000	
Annet							
	Fellingsvederlag				800 000	296 991	
	Diverse utgifter FM				100 000	41476	
				Omsøkt	Behov Troms	Benyttet 2014	
				11 247 220	6 316 200	5 446 203	
Kap 1420.21	TJENESTEKJØP behov Troms						
M620	Drift av nemnd og sekretariat, Kap 1420.21						
Usikker på hva vi får	Lønn og godtgjørelse nemnda, samt tolketjenester				300 000	211 050	
	Reise, møte og hotell nemnda				200 000	199 234	
	Reise sekretariat				70 000	45890	
	Lønn sekretariat				430 000	429329	
	SUM				1 000 000	885 503	
	Brukt 300 000 av tjenestekjøp for e-bjeller						

Av det tildelte beløpet på post 1420.73 ble det igjen 923 000 kroner. Vi har hatt få akutte tilfeller, enkelte som har fått avslag (f.eks. ikke rapportert) og flere som ikke har benyttet hele tilskuddsbeløpet. Det er også en del som har fått tilsagn, som valgte å ikke benytte seg av hele tilskuddet. Mye av dette har blitt omdisponert.

Forebyggende rein

I følge forvaltningsplanen for rovvilt i region 8, er det i utgangspunktet ønskelig å balansere tildelingen av midler til sau og rein i regionen. Når det gjelder forebyggende tiltak i reindrifta er det få tiltak med dokumentert effekt. Vi har erfart at prosjekter i reindrifta er mangelfullt beskrevet, og rapportering på bruk av tilskuddsmidler varierer. Dette resulterer i at sauenæringen får tildelt mer midler enn reindriftnæringen. I reindriften er ekstra tilsyn og foring i kalvingstiden det mest brukte tiltaket. Vi har også gitt støtte til foring av kalv i gjerde. Vi brukte 150 000 kroner til et seminar direkte rettet for reindrifta. Vi mener dette er med på å balansere regnestykket.

Forebyggende sau

Fylkesmannen har prioritert tidlig nedsanking i områder med store tap til jerv og fast bestand av jerv, og/eller med høy forekomst av jerv. Vi har bare gitt støtte til planlagt tidlig nedsanking i 2014. Vi har prioritert tilsyn med kadaversøk i områder med store tap og som har de fleste av de store rovviltartene. I tillegg har vi prioritert bruk av kadaversøkekvipasjer for å avklare tapsforhold. Dokumentasjon av kadaverfunn er helt avgjørende for å avklare årsaken til tap av beitedyr. Dokumentasjonsgraden har historisk sett vært lavere i rovviltregion 8 enn gjennomsnittet for landet, som igjen gjør at vi ikke har god oversikt over tapsårsaker. Dette gjelder spesielt for sau i Troms. For å øke dokumentasjonsgraden, og finne tapsårsaker, har Fylkesmannen i Troms derfor valgt å gi støtte til dette. Vi har i tillegg stilt flere og strengere vilkår i forbindelse med tilsagn. Vi har kjøpt inn radiobjeller for restmidler. Vi har også brukt restmidler for innkjøp av e-bjeller.

Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende

Gaupejakkkurs for skadefellingspersonell, jervejaktprosjekt, rovviltjakt med hund m.m. ligger under her. Vi har og brukt FKT tilskudd til et prosjekt for å kartlegge og innhente grunneiertyllatelser. Polar park har fått restmidler for å bygge fasiliteter for å teste hund på bjørn. Gjennom tilskudd til Dyr i drift for ulike jaktprosjekt ønsker Fylkesmannen i Troms å øke oppslutningen om jakt på disse artene i befolkningen, samt i større grad å regulere rovviltbestanden ved ordinær jakt i fylket. Vi har også brukt en del midler på kompetanseheving av de interkommunale skadefellingslag.

Konfliktdempende

Vi har brukt 1 000 000,- til prosjekt *Dyr i drift*. Hovedmålsettingen med prosjektet er å bidra til å redusere skader fra rovvilt på beitedyr og på den måten bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt. Denne målsettingen skal nås gjennom effektive forebyggende og konfliktdempende tiltak, kompetanseoppbygging og informasjonstiltak. Vi har brukt 250 000 til prosjekt *Beitebruk i utmark*. Dette er et treårig prosjekt med fokus på å styrke beitebruk. Vi mener et sterkere organisert beitebruk kan være ett av de beste FKT-tiltakene vi har. Hvis vi ikke får brukere i beitelag til å samarbeide, vil normalt tapsreducerende tiltak ikke fungere tilfredsstillende.

Forskning og utvikling (FOU)

Vi fikk inn noen søknader om forskning og utvikling i Troms, en av disse søknadene er initiert av Fylkesmannen i Troms. Vi har brukt restmidler på rapport fra NINA om kongeørn.

Regional tildeling og fordeling mellom fylkene 2015

Viser til brev fra Miljødirektoratet mottatt mars 2015, om planleggingsrammer for rovviltneemdene. Rovviltnemnda i region 8 har fått i oppgave å fordele 13,2 millioner til forebyggende og konfliktdempende tiltak mellom fylkesmennene i Troms og Finnmark. I tillegg er det satt av 1,5 millioner til region 8 på kap. 1420.21 som kalles tjenestekjøp. Det er satt av 1 million kroner til drift av nemnda og sekretariatet.

Tjenestekjøp, kap. 1420.21

Region 8 er tildelt 1,5 millioner til tjenestekjøp. I brevet fra Miljødirektoratet står det:

Midler til tjenestekjøp og forskningsaktivitet i regi av direktoratet og rovviltnemndene vil bli tildelt over kap. 1420 post 21. Dette kan for eksempel være forsknings- og utredningsoppgaver som bidrar til utvikling og iverksettelse av effektive forebyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak.

Fylkesmennene har blitt enige om å dele denne posten i to, slik at det blir 750 000 til hvert av fylkene.

Drift av rovviltnemnda og sekretariatet – kap. 1420.21

Region 8 har fått 1 million til drift av rovviltnemnda og sekretariatet. For lønn og godtgjørelse nemnda, er det satt av 250 000. For reise-, møte- og hotellutgifter er det satt av 250 000. For reise sekretariat er det satt av 50 000, og for lønn sekretariat 450 000. Nemnda må påse at de avsatte rammer ikke overskrider dette. Fylkesmannen i Troms er regnskapsførende enhet for disse midlene.

Fordeling av midler mellom fylkesmennene i Finnmark og Troms, kap. 1420.73

Rovviltnemnda i region 8 har fått i oppgave å fordele 13,2 millioner til forebyggende og konfliktdempende tiltak mellom Fylkesmannen i Finnmark og Fylkesmannen i Troms. Disse midlene ligger under kap. 1420.73.

Midlene blir fordelt ut fra fordelingsnøkkel vedtatt i rovviltnemnda i 2011. Antall ynglinger jerv, antall gaupefamilier, antall bjørn og antall beitedyr skal beskrive behovet for forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak i hvert fylke. Hver parameter er tildelt lik vekt. Med tanke på tetthet av rovvilt og antall beitende sau og rein får Finnmark i år en større andel av FKT-midlene i 2015. Hvis rovdyrtettheten i fylket går ned vil også fordeling av midler bli endret (Tabell 3).

Tabell 3. Fordeling mellom fylkene basert på rovvilttetthet og antall beitedyr

Parameter	Finnmark fylke		Totalt reg. 8	Troms fylke	
	%	Antall		Antall	%
BESTAND					
Ynglinger jerv 2014(etter uttak)	38	3	8	5	63
Gaupefamilier 2014	55	3	5,5	2,5	45
Antall bjørn 2013	81	50	62	12	19
Ant. okkuperte Kongeørn territorier	41	150	365	206	56
BEITEDYR	51	181392	357392	176000	49
SNITT % (fordeling)	53				47

Ved å bruke vedtatt fordelingsnøkkel skal Fylkesmannen i Troms i 2014 tildeles 6 204 000 og Fylkesmannen i Finnmark tildeles kroner 6 996 000 fra kap. 1420.73.

Fylkesmannen i Finnmark skal tildeles kr 6 996 000,- fra kap. 1420.73 og 750 000 fra kap. 1420.21.

Fylkesmannen i Troms skal tildeles kr 6 204 000,- fra kap. 1420.73 og 750 000 fra kap. 1420.21.

Fylkesmannen i Troms er sekretariat for nemnda og skal tildeles 1 million fra kap 1420.21 til sekretariat for nemnda.

Generelt om prioritering av midler i Troms og Finnmark

Fordelingen innad i Troms og Finnmark er baserte på innkomne søknader om tilskudd til forebyggende tiltak, samt praksis mht. fordeling i fylket. Vi prioriterer områder som er rovviltutsatt, har ynglinger, mye tap og dokumenterte skader.

Miljødirektoratet presiserer gjennom forskriften at utvidet tilsynsaktivitet alene ikke kan få støtte, men at en kan gi tilskudd til dette i kombinasjon med andre tiltak. I tillegg skal søknader som omfatter hele beitelag,

siidaer og reinbeitedistrikt prioriteres ved behandling av søknader. Betydelige midler vil bli avsatt til å dekke utgifter ved skadefellingsoppdrag.

Prioritering Finnmark etter fordeling

Tabell 4. Forslag til budsjett for fordeling av FKT-midler 2015 – Finnmark

Søkt om	Antall søknader	Total kostnad	Omsøkt	Foreløpig budsjett	Gitt tilsagn	Kommentar
Andre tiltak rein						
Foring/Gjeting/utvidet tilsyn rein		2 399 795	1 416 580	1 000 000		
Kalving i gjerdet		54 000	54 000			
Flytting til annet beite rein		1 310 000	1 145 000	300 000		
Bruk av tekniske tiltak rein	16	5 227 837	3 864 465	500 000		Aboonement E-bjeller blir dekt av tjenestekjøp
Akutt rein	3	136 435	137 520	150 000	60000	
	34	9 128 067	6 617 565	1 950 000		
Tidlig nedsanking sau	13	697 482	677 482	600 000		
Bruk av tekniske tiltak sau	5	3 000	53 000			
Forsinket slipp sau	5	112 500	112 500	50 000		
Gjeting/utvidet tilsyn sau						
Andre tiltak sau						
Flytting av sau til annet beite	2	220 000	160 000	150 000		
E-gjerdet	1			-		
Beredskapsareal	3	42 000	42 000	50 000		
Gjeterhund/vokterhund						
Beiting på inngjerdet areal	1	49 155	49 155	100 000		
Akutt sau				100 000		
	18	1 124 137	1 094 137	1 050 000		
Kadaverhåndtering i Pasvik				30 000		
Søppelhåndtering i Pasvik				150 000		Dekt av tjenestekjøp
Konfliktdependende tiltak utenom Pasvik						
Jakttiltak (Annonsering av) jerve- og gaupejakt-kurs, båser	12	642 900	595 900	450 000		
Bestandsregistreringer av rovvilt				150 000		
Dusør for rovvilttyngling/kongeorhøkking				100 000		
FOU -prosjekter rovvilt	9	3 718 150	3 268 150	2 000 000		
Godtgjøring interkommunale fellingslag og private fellingslag				700 000	54200	
Informasjon, kompetanseheving, dialog				70 000		
Prosjekt Næring og Rovvilt i Finnmark, stillinger og søknader gjennom prosjektet	11	1 083 750	1 083 750	1 100 000		
	32	5 444 800	4 947 800	4 750 000		
	84	15 697 004	12 659 502			
Behov av FKT midler i Finnmark 2014, post 1420.73:				7 000 000		
Behov av FKT midler i Finnmark 2014, post 1420.21:				750 000		
Kan bli endringer i forhold til når vi får endelig bevilgning						

Prioritering Troms etter fordeling

Vi prioriterer beitelag/sankelag og fortrinnsvis hele reinbeitedistrikt der det er mulig.

Dokumentasjon av kadaver er helt avgjørende for å avklare årsaken til tap av beitedyr. For å øke kunnskapsgrunnet, og finne tapsårsaker, har Fylkesmannen i Troms derfor fortsatt valgt å sette av midler til bruk av kadaversøkekvipasjer i enkelte beiteområder og deler av beitesesongen. Deler av tilskuddene går til tilsyn med kadaversøkekvipasjer i forbindelse med tidlig nedsanking. Vi har og satt av midler for å opparbeide beredskapsarealer. De som har søkt har beitedyr i Storfjord og Kåfjord. De har søkt og vil få tilskudd til planlagt tidlig nedsanking også.

Vi ønsker fortsatt å bruke midler for å organisere arbeidet med radiobjeller i Troms. Karl Oscar Fosshaug overtar det administrative arbeidet i 2015 og har allerede fått klarsignal om å begynne å jobbe med dette etter avklaring med leder av nemnda. Fylkesmannen og Fosshaug vil lage en avtale om organiseringen. Avtalen omfatter innkjøp, utleie og vedlikehold av elektronisk overvåkingsutstyr til beitedyr som finansieres av midler fra Fylkesmannen i Troms. Avtalen omfatter også nødvendig opplæring og support til brukerne av utstyret samt årlig rapportering til oppdragsgiver. Vi har 1000 radiobjeller som i år blir fordelt til Bardu, Skibotn, Kåfjord, Nordreisa, Lyngen (prosjekt) og Målselv. Vi har prioritert fordeling etter søknad og ut fra faste kriterier. Har søker beitedyr i A-område for bjørn, A-område for andre rovviltarter, rovviltpress/belastning, tap/historiske tap, områder der tapsårsak er ukjent. I tillegg prioriterer vi beitelag framfor enkeltpersoner.

Under «andre tiltak som kan være direkte tapsreduserende» har Fylkesmannen i Troms også i 2015 et ønske om å støtte jaktkurs og andre tiltak som stimulerer til rovviltjakt, samt kompetanseheving for

skadefellingslag. Senja vgs. søker om midler for å sette i gang prosjekt grunneiertillatelse. Vi mener det er viktig å fortsette arbeidet med å få grunneiertillatelse i områder en ikke har god nok tilgang til å jakte i. Bruk av hund til jakt og skadefelling av rovvilt er også noe vi i Troms fortsatt mener er viktig å jobbe med. Vi ønsker å sette av midler for å kjøpe inn viltkamera.

Når det gjelder tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget setter vi av midler til rent kadaversøk i områder med store tap og uklare tapsårsaker. FM i Troms foreslår også å bruke tilskudd for å øke kunnskapsgrunnlaget i Lyngen, der det ikke er fast bestand av annet rovvilt enn kongeørn. Dette er et område med mye tap, der vi mener årsaker til tap kan være sammensatt. Dette kan også ha nytteverdi når det gjelder valg av andre forebyggende tiltak. Vi tror dette kan være med på å øke kunnskapsgrunnlaget vedrørende tap av beitedyr i kystnære områder.

Vi har satt av 300 000,- om det oppstår akutte situasjoner som krever akutte tiltak, vi har i tillegg stipulert at Troms har behov for 500 000 kroner for å dekke fellingsvederlag sesongen 2015.

Tabell 5. Forslag til budsjett for fordeling av FKT-midler 2015 – Troms

Type tiltak	Søkt om	Ant. søk.	Ant. innv.	Total kostnad	Omsøkt	Forslag budsjett	Merknad
Forebygg rein § 5 a og b)							
	Foring av kalv innenfor gjerde, kalving i gjerde, tilsyn, flytting av rein m.m.	10	6	1 469 930	1 067 930	574 000	3 av 10 søknader skal ikke realitetsbehandles av Troms
	Akutt tiltak rein					100 000	
Sum rein				1 469 930	1 067 930	674 000	
Forebygg sau §5 a og b)							
	Planlagt utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nedsanking	2	2	325 800	325 800	202 800	
	Beredskapsareal, forsinket slipp m.m.	10	4	941 122	834 622	330 000	Fire beredskapsareal
	Tidlig nedsanking hele Troms	5	3		550 000	550 000	Innvilget til tre beitelag
	Akutt tiltak sau					100 000	
	Akutt tidlig nedsanking					100 000	
Sum sau				1 266 922	1 710 422	1 282 800	
§ 5 c)	Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende						
	Grunneierrattelser, skadefellingslag, viltkamera, jervejaktprosjekt mm.	9	8	2525380	2210380	1 230 480	
Sum andre tiltak				2525380	2210380	1 230 480	
§ 6	Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget						
	Organisering av radiobjeller, bruk av radiobjeller	17	1	372 000	372 000	150 000	Karl O. Fosshaug fått oppdrag med organsiering av radiobjeller. Ingen får dekket drift.
	forskudd leie radiobjeller	1	1	250 000	250 000	250 000	Vil bli restmidler til høsten
	Forskning	2	2	1 030 000	490 000	390 000	Bioforsk . Usikker sum.
	Bruk av kadaversøkekviser for å avklare tapsforhold, kadaverhundprosjekt og norske kadaverh	3	2	643 670	343 670	190 670	Dyr i drift og Gratangen kommune
Sum § 6	Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget			2 295 670	1 455 670	980 670	
Konfliktdepe							
§ 7	Forskning	2	1	415000	415000	50000	Bioforsk Svanhovd formidling om genetisk overvåking brunbjørn
	Div. dyr i drift	3	2	247 000	143 000	143 000	
	Dyr i drift	1	1	1 000 000	1 000 000	1 000 000	
	Beitebruk i utmark	1	1	1 160 000	250 000	250 000	
Sum konfliktdepe				2 822 000	1 808 000	1 443 000	
Annet							
	Fellingsvederlag					500 000	
	Diverse utgifter FM					90 000	
				Total sum	Omsøkt	Forslag budsjett	
				10 379 902	8 252 402	6 200 950	
Kap 1420.21	TJENESTEKJØP behov Troms					750 000	
M620	Drift av nemnd og sekretariat, kap 1420.21						
	Lønn og godtgjørelse nemnda, samt tolketjenester					250 000	
	Reise, møte og hotell nemnda					250 000	
	Reise sekretariat, Andreas					50 000	
	Lønn sekretariat, Andreas					450 000	
	SUM					1 000 000	

15/15 Høring: Forslag til forskriftsendring for mer effektiv felling av jerv

Vedtak:

Rovviltnemnda sender følgende høringssvar til Klima- og miljødepartementet:

Rovviltnemnda i region 8 viser til brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 20.2.2015, om forslag til forskriftsendringer for mer effektiv felling av jerv samt om oppretting av inkurie i viltloven. Vi vil her svare på førstnevnte.

Rovviltnemnda i region 8 støtter høringssvaret fra Fylkesmannen i Troms, datert 19.3.2015, Fylkesmannens ref. 2015/111-8. Rovviltnemnda vil understreke at initiativet til å foreta endringer er bra, men at disse bør gjøres permanente. Region 8 har ikke tid til å vente, skal det gjennomføres prøveprosjekter bør disse også omfatte region 8, argumentasjonen går frem av Fylkesmannens høringssvar.

Saksfremstilling

Nedenfor er gjengitt høringssvar fra Fylkesmannen i Troms. Nemnda gir tilbakemelding på hvorvidt de også vil stå bak dette høringssvaret.

Høringssvar fra Fylkesmannen i Troms på forslag til forskriftsendringer for mer effektiv felling av jerv

Fylkesmannen i Troms viser til brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 20.2.2015, om forslag til forskriftsendringer for mer effektiv felling av jerv samt om oppretting av inkurie i viltloven. Vi vil her svare på førstnevnte.

Forslag til forskriftsendringer for mer effektiv felling av jerv

Fylkesmannen i Troms ser positivt på initiativet til forskriftsendringer for mer effektiv felling av jerv. Fylkesmennene i Troms og Finnmark har, i samarbeid med Rovviltnemnda i region 8, over flere år jobbet for å effektivisere lisensfelling av jerv. Det treårige rovviltprosjektet *Leve i naturen*, som hadde sin oppstart i januar 2009, arbeidet mye med stimulering og tilrettelegging for rovviltjakt. Som en videreføring av de viktigste aktivitetene i *Leve i naturen* ble prosjektene *Næring og rovvilt i Finnmark* og *Dyr i drift* i Troms etablert i 2013. Et viktig arbeid for alle disse prosjektene har vært å etablere og videreutvikle lokale rovviltjaktmiljøer i områder med bestand av rovvilt. Spesielt har det vært stor satsing på rekruttering, kompetanseheving og organisering av jervejegere samt tilrettelegging for jervejakt gjennom støtte til åtebuer, båser og annet utstyr. Dette har i Troms ført til økt og mer stabil avskyting, men langt fra godt nok. Tilbakemeldingene fra jegermiljøene har vært at et rigid regelverk er den største begrensningen for effektiv jakt. Blant annet kan nevnes at av ca. 20 jervebåser som har blitt satt opp i løpet av de siste seks årene er det bare en håndfull som røktes pr. i dag. Dette skyldes i all hovedsak dagens krav til manuelt tilsyn som er svært ressurskrevende og praktisk vanskelig for jegerne å gjennomføre.

Fylkesmannen har ingen kanaler for, annet enn gjennom høringsuttalelser, å gi direkte tilbakemeldinger til Klima- og miljødepartementet. Da er det etter vår mening ekstra viktig at fylkesmennene blir involvert tidlig i prosessen når slike forskriftsendringer skal utredes. Fylkesmannen synes det er uheldig at Klima- og miljødepartementet har valgt å forhåndsutplukke tre områder/prosjekter som «på bakgrunn av statsrådets signaler» har søkt om å få gjennomføre prosjekter for mer effektiv felling av jerv. Etter vår oppfatning bør regional forvaltning, dvs. fylkesmenn og rovviltnemnder, ha mulighet til å komme med innspill til organisering og utplukk av eventuelle prøveprosjekter eller prøveområder. Videre mener Fylkesmannen at behov må være styrende for utvelgelse av områder. Fylkesmannen ønsker å

være tydelig på at region 8 eller deler av den, naturlig hører med i en slik utprøving.

Den 7.12.2012 hadde fylkesmennene i Troms og Finnmark og rovviltnemnda i region 8 møte med Miljødirektoratet (da Direktoratet for naturforvaltning), angående *Utfordringer knyttet til de høye bestandstallene for jerv – hvordan komme ned på bestandsmålet?* Tre av tiltakene som da ble tatt opp som mulige tiltak for å effektivisere lisensfelling av jerv var:

- *Tillatelse til bruk av fastmontert lys under åtejakt på jerv*
- *Tillatelse til å benytte viltkamra til tilsyn av jervebåser (forutsatt at bildet blir sendt og mottatt bør tilsynet med båsen være godkjent)*
- *Se på praksis ved tillatelse til bruk av skuter for utkjøring av åte, kontroll av jervebås, og i forbindelse med oppsett av åtebu.*

Nevnte forslag til tiltak er fremkommet blant annet gjennom tilbakemeldinger fra jervejaktmiljøene i regionen.

Finnmark og Troms har over flere år hatt landets tetteste bestand av jerv. Regionen har hatt høyeste bestand over bestandsmålet, og vi har hatt flest ekstraordinære uttak av jerv og flest hiuttak av jerv. Dette til tross for at vi har satset tungt på tiltak for å effektivisere lisensfelling av jerv innenfor eksisterende rammeverk. Noe av årsaken til dette kan være spesielle utfordringer regionen har å hankses med. Region 8 har store arealer langt fra vei, og vi har mørketid store deler av lisensfellingsperioden. De tre punktene som det her høres på er alle spesielt aktuelle for å møte regionens spesielle utfordringer.

Bruk av kunstig lys ved åtejakt på jerv

Fylkesmannen i Troms støtter Klima- og miljødepartementet sitt syn på at vilkårene for å tillate kunstig lys ved åtejakt på jerv må ses på som oppfylt. Fylkesmannen i Troms mener erfaringer fra bruk av kunstig lys ved åtejakt på rødrev, gir godt nok grunnlag for å vurdere effektivitet og forsvarlighet også når det gjelder jerv. Videre mener Fylkesmannen at grunnlaget for å vurdere om det bør åpnes for bruk av kunstig lys på mer generell og permanent basis allerede finnes. Det er i Norge skutt tusenvis av skudd mot rødrev på åte, der lyskilden har vært fastmontert kunstig lys. Tre avgrensede prosjekter vil i løpet av en treårsperiode kanskje felle noen få jerver. Fylkesmannen er uenig i at det vil gi et godt vurderingsgrunnlag.

Et annet argument for å tillate bruk av fastmontert lys under åtejakt på jerv er at det stilles strengere krav til jegeren ved lisensfelling av jerv enn ved åtejakt på rev. En jeger som ønsker å felle jerv må være registrert lisensjeger, og dersom rifle skal benyttes ved felling må jegeren ha avlagt skytterprøve for storvilt inneværende jaktår.

Fylkesmannen ser ingen argumenter for at det er mindre forsvarlig å bruke fastmontert lys ved åtejakt på jerv enn ved åtejakt på rev. Dyrevelferdsmessig ser ikke Fylkesmannen at rødreven skal ha et svakere vern enn jerven.

Fylkesmannen mener det bør åpnes for bruk av kunstig lys ved åtejakt på jerv over hele Norge. Dersom det likevel ikke blir åpnet for slik bruk over hele landet, mener vi at region 8 har et særlig og akutt behov for å få utprøvd dette tiltaket, og at det bør hensynstas ved eventuelle valg av prøveprosjekter/prøveområder. I så fall vil Fylkesmannen ta ansvar for at gjennomføring blir i henhold til de vilkår som settes til slike prøveområder.

Bruk av snøscooter ved uttransportering av åte, åtebu og fangstbåser og ved tilsyn med fangstbåser

I forslag til forskriftsendring sies det i brevet at «*Det foreslås for det første at det innføres en generell adgang, altså ikke begrenset til de omtalte prøveprosjektene, til å søke om tillatelse til bruk av snøscooter når det gjelder utkjøring av åtebuer, åte og jervebåser i forbindelse med*

felling av jerv.»

Fylkesmannen presiserer at dagens regelverk ikke legger begrensninger i hvem som kan søke om tillatelse til bruk av snøskuter til utkjøring av åtebuer, åte og jervebåser. Alle kan søke, og søknader om slik transport må gjøres etter nasjonal forskrift § 6, særlig behov. Søknaden skal behandles etter nasjonal forskrift § 6, av kommunestyre eller politisk utvalg.

Kommunene har allerede i dag adgang til å gi tillatelse til bruk av snøscooter til utkjøring av åtebuer, åte og jervebåser i forbindelse med felling av jerv, etter nasjonal forskrift § 6.

I Direktoratet for naturforvaltning sitt brev av 24.11.1998 om prinsipielle spørsmål angående bruk av snøscooter til utlegging av åte til lisensjakt på jerv er følgende presisert:

Imidlertid er § 6 en unntaksbestemmelse som skal fange opp spesielle tilfeller. Lisensjakt på jerv skiller seg vesentlig fra alminnelig jakt. Lisensjakt er motivert ut fra behovet for å begrense skade på tamrein og bufe, og har ikke det samme preget av å være en fritidssysse som alminnelig jakt er. Lisensjakt er hjemlet i viltlovens § 12, som regulerer fellingstillatelse på rovvilt som gjør skade. Lisens gis bare når formålet er å regulere veksten i en jervebestand. Dette aspektet taler for at en kan tillate bruk av snøscooter til åteutlegging i spesielle tilfeller.

Fylkesmannen imøteser et nytt brev til kommuner og fylkesmenn som presiserer at det etter dagens nasjonal forskrift § 6, er adgang til å gi tillatelse til bruk av snøscooter til utkjøring av åtebuer, åte og jervebåser i forbindelse med felling av jerv.

I høringsforslaget foreslås at det, som en prøveordning, inntas en egen bestemmelse i forskriften som er avgrenset til prøveprosjektene/områdene som gjelder bruk av snøscooter til inspeksjon av jervebåser. Fylkesmannen mener kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbåser for jerv bør tillates som godkjent kontroll av fangstbåser (se nedenfor), og at bruk av snøscooter i inspeksjonsøyemed da langt på veg blir unødvendig.

Gjennom jervejaktprosjektene i Troms har vi lokalisert enkelte, potensielt gode åteplasser som ligger langt fra veg og som derfor er vanskelig tilgjengelig uten mulighet for bruk av snøscooter. Dette er områder hvor det også er store tap av beitedyr, ikke minst rein. Fylkesmannen er av den oppfatning at det kan være fornuftig å få erfaringer med bruk av snøscooter til dette formålet, men at det i tilfelle må være som en del av en utprøving i begrensede områder. Det forutsettes selvfølgelig at det settes strenge vilkår for dette, slik det er foreslått i ny § 6a og § 7 i høringsforslaget. Det kan om ønskelig settes ytterligere krav og vilkår i bestemmelsen dersom en finner det nødvendig, for eksempel krav til avstander, GPS-logg m.m.

Kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbåser for jerv

Fylkesmannen i Troms mener det bør åpnes for kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbåser for jerv og gaupe. Fylkesmannen mener departementets betenkeligheter i forhold til dette kan løses gjennom krav og vilkår i en bestemmelse om slik overvåking. Fylkesmannen mener slik overvåking vil kunne sikre en mer human jaktutøvelse. Dette kan gjøres ved å:

- *Stille krav om at den som har slik overvåking av båsen, har bevisbyrden og må kunne dokumentere en viss tid tilbake, ved visse intervaller å ha mottatt status på jervebåsen (åpen eller lukket).*
- *Stille vilkår om at overvåkingsutstyret som brukes skal gi beskjed umiddelbart når dyr går i båsen.*

- Gi den som har bås plikt til å handle så raskt og effektivt som mulig dersom dyr går i båsen.

I region 8 er det i den mest aktuelle jakttiden bare noen få timer med dagslys. Dagens krav tilsier kontroll av fangstbås to ganger daglig og at kontrollen kan gjennomføres visuelt på avstand eller fysisk på stedet. Dersom visuell kontroll blir det et betydelig lengre intervall mellom kveld og morgen enn mellom morgen og kveld. Fysisk kontroll på stedet medfører økt aktivitet og redusert mulighet for fangst. Fylkesmannen mener elektronisk overvåking både kan effektivisere fangst med bås, og gjøre båsfangsten mer human gjennom å intensivere tilsynshyppigheten, og slik forhindre at dyr blir stående lenge i båsen. Elektronisk overvåking gir også sikrere tilsyn med båsen samt at det gir større mulighet for kontroll med at tilsynet gjennomføres i henhold til regelverket.

16/15 Kvoter for betingta skadefellingstillatelser på jerv, gaupe og ulv 2015/2016

Vedtak:

Enstemmig vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77 jf. rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1 og 3 gir rovviltnemnda i region 8 følgende kvote for betinget skadefelling for perioden 1.6.2015–15.2.2016: 10 betingede fellingstillatelser på jerv, 3 betingede fellingstillatelser på ulv og 3 betingede fellingstillatelser på gaupe.

Vedtaket er fattet på grunnlag av at bestandsmålet for jerv i regionen er oppfylt, store tap av sau og rein til rovvilt siste år, samt vitenskapelig- og forvaltningsbasert kunnskap om at et uttak av denne kvoten ikke vil true jerven sin overlevelse, eller genetiske mangfold innenfor naturlige utbredelsesområder i Troms og Finnmark.

I vedtaket om kvote for skadefelling av ulv er det lagt til grunn at denne arten ikke skal ha livskraftig bestand i regionen.

Rovdata har per dato ikke offentliggjort antall registrerte familiegrupper av gaupe for registreringssesongen 2014/2015. Måloppnåelsen for region 8, og dermed rovviltnemndas myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling på gaupe, avhenger av hvor mange familiegrupper *Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt* angir for registreringssesongen 2014/2015. Dersom rovviltnemnda mister myndighet på gaupe, vil dette vedtaket være rovviltnemndas anmodning ovenfor Miljødirektoratet.

Nemnda vil vurdere å trekke tilbake betingede fellingstillatelser, for eksempel hvis det blir registrert eller fattet mistanke om annen avgang i løpet av perioden, eller hvis kjønns- og alderssammensetningen blant skutte dyr er uheldig.

Fellingstillatelse som gis av fylkesmannen, bør om mulig gis til et kommunalt/interkommunalt fellingslag dersom dette er etablert for det området fellingstillatelsen gis.

Saksfremstilling

Betingede skadefellingstillatelser

Målet med en fellingstillatelse er i utgangspunktet å felle bestemte individer knyttet til bestemte situasjoner, og ikke å regulere en rovviltbestand. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i

regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. For jerv og bjørn er det ønskelig at skadefelling skal benyttes også der lisensfellingkvoten ikke blir tatt ut.

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet. Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad, fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for framtidige skader
- mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre at det skytes flere individer enn vedtatt kvote.

Det kan gis godtgjøring til medlemmer av kommunale/interkommunale skadefellingslag som deltar når det gis skadefellingstillatelse. Det er fastsatt en døgnset på kr 1400,- per deltaker. Fylkesmannen setter en økonomisk ramme for hver fellingstillatelse som gis. Direkte og dokumenterte kostnader dekkes for alle fellingslag, også de som ikke er kommunalt eller interkommunalt oppnevnte lag, begrenset oppad til kr 15000,-.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Etter forskriften om forvaltning av rovvilt av 18.03.05 er landet delt inn i åtte forvaltningsregioner. Hver region har tilhørende nasjonale mål for ynglinger innenfor regionens grense. Finnmark og Troms er slått sammen til region 8 med følgende bestandsmål:

- 10 ynglinger av gaupe, hvorav 4 ynglinger i Finnmark
- 10 ynglinger av jerv, hvorav 3 ynglinger i Finnmark
- 6 ynglinger av bjørn
- 0 ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over eller på de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region kan en rovviltnemnd, tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Fylkesmannen, for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Vurdering av om nemnda har myndighet baseres på tall fra det nasjonale overvåkningsprogrammet. For bjørn og ulv baseres dette på dokumenterte data om siste års ynglinger. For jerv og gaupe baseres det på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de siste tre årene. Kvota for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Fylkesgrensa mellom Troms og Nordland er ingen naturlig barriere for rovvilt. Rombaken er en mer naturlig grense, derfor har rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 inngått en samarbeidsavtale:

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Rovviltnemnda ønsker å oppklare at samarbeidsavtalen med region 7 ikke rører ved bestandsmålene for de ulike regionene, den rører heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland, når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for jerv i området, fastsatt bestandsmål for jerv i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Jerveynglinger som registreres i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, skutte jerver belastes kvoten for region 8. En viktig årsak til denne ordningen er at det i dette området, i stor grad er de samme jervene som bruker begge regionene, Rombaken–svenskegrensa er en mer naturlig forvaltningsgrense.

Bestandssituasjonen for jerv i region 8

I perioden 2012–2014 er det i snitt påvist 17 ynglinger av jerv i region 8. Det ble registrert 28 ynglinger i 2012, 11 ynglinger i 2013 og 12 ynglinger i 2014. Området i Nordland som omfattes av kvote for betinget skadefelling utgjør omkring 10 prosent av området «Nord-fylket» i Nordland, hvor bestandsmålet for jerv er tre ynglinger. De tre siste årene har det ikke vært registrert ynglinger av jerv i samarbeidsområdet.

Kjent avgang

Gjennom jaktåret 2014/2015 er det så langt (rovbase per 13.3.2015) en kjent avgang av jerv på åtte jerv i Finnmark, seks jerv i Troms og én jerv i samarbeidsområdet mellom Nordland og Troms, i Narvik. I løpet av jaktårene (1. april–31. mars) 2011/2012, 2012/2013 og 2013/2014 er det registrert en avgang på henholdsvis 42, 68 og 23 jerver (inkludert valper ved hiuttak). Etter 31. mars 2014 er det foretatt fire hiuttak, to i Finnmark og to i Troms. I Finnmark var begge uttakene én tise med to valper. I Troms ble det ved ett hi tatt ut tise og én valp, mens det ved ett annet hi ble tatt ut tise og to valper, her ble det også funnet en død valp i et sekundærhi, denne var drept av et annet dyr.

Vurdering av kvote for skadefelling

Det er stor usikkerhet knyttet til hvor mange ynglinger som kommer til å bli registrert i inneværende sesong. Uttak ved skadefelling av jerv skal i tillegg til å avhjelpe akutte situasjoner og hindre tap, bidra til at kvoter for uttak blir fylt, om det viser seg at kvoten ikke vil bli fylt gjennom ordinær lisensfelling før lisensfellingsperioden er over. Med denne bakgrunn vil sekretariatet tilrå en kvote på 10 jerver.

Bestandssituasjonen for ulv i region 8

Det er ikke påvist ynglinger av ulv, eller revirmarkerende par i region 8 eller i samarbeidsområdet med Nordland de siste år. I jaktåret 2011–2012 ble en ulv felt nær norsk grense i området mellom Nellim og Karigasnemi. Det har vært flere meldinger om ulv, men få er dokumentert. I 2011 ble fire reiner dokumentert tatt av ulv i Kautokeino. Den 11.10.2014 var en GPS-merket ulv innom Finnmark. Denne hadde vandret fra Hedmark. I tidsperioden 2.11.2014–14.11.2014 fikk 15 undersøkte reinkadaver i Sør-Varanger status antatt tatt av ulv.

Vurdering av kvote for skadefelling

Sekretariatet vil understreke viktigheten av eventuelt genetisk verdifulle individer. Vi mener likevel det er riktig å ha en skadefellingskvote på ulv, dette sett opp mot tapspotensialet som ligger i evt. ulv i reinbeiteland, eller i sauebeiter. Sekretariatet vil tilrå en betinget skadefellingskvote på tre ulver.

Bestandssituasjonen for gaupe i region 8

I treårsperioden 2012–2014 er det i snitt påvist 9,5 årlige ynglinger av gaupe i region 8. For registreringsperioden 2013/2014 har det nasjonale overvåkningsprogrammet konkludert med at 5,5 familiegrupper ble registrert. Resultatet for registreringsperioden 2014/2015 foreligger ikke enda. Ut fra sekretariatets tolkninger av data i rovbasen ser det ut til at registreringene vil tilsi en økning i antall ynglinger det siste året.

Området Store Haugfjell er det eneste området i Nordland, administrert av rovviltnemnda i region 8 som er forvaltningsområde for gaupe, dette området er del av fellingsområdet «nordfylket», som skal legges til grunn ved målstyring av uttak i samsvar med kriteriene for kvotejakt på gaupe. Nordfylket har mål om tre årlige ynglinger av gaupe. Det er per 13.3.2015 ikke registrert yngling i dette område i registreringssesongen 2014/2015. I registreringssesongen 2013/2014 ble det ikke registrert yngling av gaupe i dette området. I registreringssesongen 2012/2013 ble det registrert én yngling i nordfylket.

Kjent avgang

Siden 1.6.2014 har vi en kjent avgang på 6 gauper, fire i Troms én i samarbeidsområdet med Nordland og én i Finnmark. Kjent avgang 1.6.2013–31.5.2014 i region 8 er på 11 gauper, 7 i Finnmark (3 hunner og 4 hanner) og 4 i Troms (én hunn og tre hanner), i tillegg er det kjent avgang på én hunngaube i Evenes, som inngår i samarbeidsområdet mellom region 7 og 8. Avgang mellom 1.6.2012 og 31.5.2013 i region 8 var på 16 gauper, hvorav ti hanner og seks hunner. Avgang mellom 1.6.2011 og 31.5.2012. var på 19 gauper, Fordelingen var på ni hunner og ti hanner.

Vurdering av kvote for skadefelling

Registreringene over registreringssesongene 2011/2012–2013/2014 har vist en nedadgående trend i regionen som helhet, mest markant har denne trenden vært sør i regionen. Registreringen for sesongen 2014/2015 tyder på at det har vært en økning i registrerte familiegrupper i Midt- og Nord-Troms. Sekretariatet mener fortsatt det er riktig å ha en høy terskel for å innvilge skadefelling på gaupe, spesielt sør i regionen. Sekretariatet tilrår en skadefellingskvote på tre gauper.

Bestandsmål

Bestandsmålet for jerv i region 8 er oppfylt. Det er ikke bestandsmål for ulv i regionen. Rovviltnemnda i region 8 har myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv i regionen for perioden 1. juni 2013 til og med 15. februar 2014. Miljødirektoratet har myndighet til å fatte eventuell kvote om betingede fellingstillatelser i tilfeller der de nasjonale målene i regionen ikke er nådd, dette gjelder for kommende sesong skadefelling av bjørn i region 8. Om det for kommende sesong gjelder skadefelling av gaupe er per dato usikkert. Rovdata mottok brev fra Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) datert 20. mai 2005, her heter det: «*Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt skal angi antall årlige ynglinger av rovvilt det enkelte år. For jerv og gaupe oppgis også antall årlige ynglinger som et gjennomsnitt av antall ynglinger de foregående tre år. Dette tallet angir måloppnåelsen i den enkelte region. Direktoratet ber om at tall for gjennomsnittlig antall årlige ynglinger av jerv og gaupe i rovviltregionene oppgis som heltall. Der gjennomsnittet for disse tre år ikke er heltall, bes nyttet vanlige avrundingsregler for å angi antall ynglinger samlet for treårsperioden.*»

Vurdering av kvote for betinga skadefelling 2014/2015

Fylkesmennene administrerer skadefellingstillatelsene. Skadefellingstillatelser belastes kvoten for lisensfelling eller kvotejakt etter at nemnda har fattet vedtak om kvote for kvote og lisensfelling.

Det er hjemmel i naturmangfoldloven § 18 til å tillate uttak av vilt for å avverge skade på for eksempel husdyr og tamrein. Det dokumenteres hvert år tap av både sau og rein til jerv og gaupe i regionen som sannsynliggjør store tap av beitedyr til disse rovdirene.

I følge naturmangfoldloven § 5 skal alle arter og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt slik at de forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengig av. Naturmangfoldlovens § 7 krever at prinsippene i §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunlaget § 8, føre-var-prinsippet § 9, økosystemtilnærming og samlet belastning § 10, kostnader ved miljøforringelse § 11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12.

Kunnskap om rovviltartene, både jerv, gaupe, bjørn og ulv er noe av det beste vi har på artsnivå både når det gjelder bestandssituasjon og økologi. Rovviltforvaltningen har hatt høy prioritet de siste år, og vi har etter hvert også en god forvaltningskunnskap om hvordan rovviltartene reagerer på aktiv forvaltning.

Antall registrerte årlige ynglinger av jerv i region 8 var i 2012, 2013 og 2014 henholdsvis 28, 11 og 12.

Antall registrerte familiegrupper av gaupe er nært bestandsmålet for regionen. Endelige resultater fra siste sesong foreligger ikke nå. Trolig vil registrert gaupebestand ligge under bestandsmålet denne sesongen isolert sett, og gjennomsnitt for de siste tre år. På grunn av utviklingen i registrert gaupebestand, spesielt regionalt, men også nasjonalt, må terskelen for skadefellingstillatelser være forholdsvis høy. Beitenæringen, spesielt reindriften har store utfordringer knyttet til gaupe, og historien har vist at vi ofte har akutte skadesituasjoner hvor det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning enn skadefelling. Sekretariatet vil tilrå en skadefellingskvote på tre gauper.

Det er ikke bestandsmål for ulv i regionen. Dersom det oppstår skadesituasjon på grunn av ulv skal det vurderes om denne må felles. Dette vil true artens overlevelse i regionen som er et naturlig utbredelsesområde for ulv og

kan redusere sjansen for å opprettholde ønsket genetisk mangfold hos ulv. Siden det ikke er satt mål om ulv i region 8 er dette imidlertid i tråd med gjeldene politikk og en aksept for at det ikke skal være ynglende ulv her.

Kunnskapsgrunnlaget er derfor godt nok til at det kan fattes en beslutning om kvote for betinga skadefelling på jerv, gaupe og ulv i region 8. jf. prinsippet i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke nødvendig å legge føre-var-prinsippet (§ 9) til grunn i denne vurderingen. Etter at kvotejakt/lisensjakt starter vil dyr som felles på skadefelling belastes denne kvoten. Skadefellingskvotene vurderes ikke å føre til en samlet belastning (§ 10) som på sikt kan true artenes overlevelse. Siden det ikke er snakk om kostnader ved miljøforringelse i denne saken er det ikke aktuelt å vurderer saken i forhold til § 11. Skadefelling er en strengt regulert aktivitet og det er ikke aktuelt å vurdere alternative miljøforsvarlige teknikker eller driftsmetoder jf. § 12 her.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering av bestandssituasjonen for gaupe, jerv og ulv, erfaringer med store tap av beitedyr og etter naturmangfoldlovens prinsipper §§ 8–12 vil sekretariatet tilrå en kvote for betinga skadefelling på jerv, gaupe og ulv for sesongen 2015/2016. Kvoten bør settes til 10 jerver, tre gauper og tre ulver.

17/15 Anmodning om kvote for betinga skadefelling av bjørn 2015

Vedtak:

Enstemmig vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 anmoder Miljødirektoratet om å fatte skadefellingskvote på seks – 6 – bjørner i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland for 2015.

Saksfremstilling

Det er Miljødirektoratet som setter kvote for skadefelling av bjørn i region 8. Rovviltnemnda ønsker likevel å gi sin anmodning til direktoratet om kvote for skadefelling av bjørn i regionen på grunnlag av bestandssituasjon og skadebildet i regionen.

Bestandssituasjon

Det blir årlig registrert bjørnebinne med unger i både Troms og Finnmark. Status for 2013 er 2,4 ynglinger av bjørn i region 8 basert på estimater fra det skandinaviske bjørneprosjektet.

I 2013 ble det samlet DNA fra 62 bjørn i region 8, i Finnmark: 50, hvorav 23 binner, og i Troms: 12, hvorav 5 binner. I 2012 ble det samlet DNA fra 55 bjørner i region 8, i Finnmark 49, hvorav 26 binner, og i Troms 6, hvorav én binne. I 2011 ble det samlet DNA fra 58 bjørn i region 8, i Finnmark: 46, hvorav 23 binner, og i Troms: 12, hvorav 5 binner. I samarbeidsområdet med Nordland (samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8 vedtatt 10.10.2013 side 90) har det ikke blitt samlet DNA fra bjørn de siste årene.

Kjent avgang

Siden 1.6.2013 har det vært kjent avgang av to bjørn i region 8, dette var en hannbjørn som ble felt ved skadefelling i Sør-Varanger den 9.5.2014, og en binne som ble felt ved jakt i Sør-Varanger den 22.8.2014. Avgang fra 1.6.2012 til 31.5.2013 var fem bjørner i region 8. I Troms ble det felt en bjørn på skadefelling i Kåfjord kommune. I Finnmark ble det felt fire hannbjørner hvorav to på skadefelling, en på lisensjakta og en på «særlige tilfelle». De siste årene har det ikke blitt registrert avgang på bjørn i Nordland nord for Saltfjellet.

Konklusjon

Sekretariatet viser til at rovviltforliket er tydelig på at man skal ta ut bjørn utenfor binneområdene. Det er viktig å ha en kvote som gir handlingsrom for å ta ut skadevoldende bjørn hele sesongen. Sekretariatet viser til økt antall bjørn registrert i Troms samt til betydelig bjørneaktivitet i 2014 flere steder i Finnmark. Her er det observert binner både med årsunger og fjorårsunger. Dette er positivt, da bestandsmålet enda ikke er nådd. Samtidig er det å forvente at det vil føre til at flere bjørner kommer til å skape konflikter i forhold til beitedyr i B-områder for bjørn. Sekretariatet anbefaler en kvote på 6 bjørner i 2015.

18/15 Orientering om status gaupebestand, kvotejakt- og skadefellinger gaupe

Vedtak:

Vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 tar fylkesmennenes redegjørelse til orientering

Saksfremstilling

Fylkesmennene i Troms og Finnmark orienterer om status på gaupebestanden samt om status i kvotejakt på gaupe og status angående skadefellinger og kvote for skadefellinger.